

**НЕОТЛОЖНА НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОМЯНА НА
ЦЕННОСТНИТЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ – РАЗСЪЖДЕНИЕ,
ДЕЙНОСТИ, ПОВЕДЕНИЕ – ПРИ ОБУЧАВАНИТЕ ВЪВ ВСИЧКИ
СТЕПЕНИ**

Гл. асистент д-р Сийка Жечева Христова, БСУ

**URGENT NECESSITY OF ALTERATION OF THE CHARACTER
VALUES - REASONING, ACTIVITIES, BEHAVIOR - OF THE
STUDENTS OF EVERY ACADEMIC DEGREE**

Dr. Siyka Zhecheva Hristova

Abstract: *In the paper it's emphasized to reorganization, reformative ideas for the concrete educational - professional, theoretical and practical research studies in the Universities. The students need new Programs of Education, evaluation with the European practices and other enticing prospering advanced technological Higher Institutions. Except the presented ten proposals there are also recommendations and conclusions that are provided.*

Key words: *investment, reformative processes of development, creativeness, personal enlightenment, selfseizure*

ОБОСНОВКА

Обучението във висшите заведения и научните изследвания към тях са усложнени при условията на криза. Затруднена е социалнопрофесионалната подготовка, научното израстване на специалистите.

Кризата, икономическа, политическа, правна, психологическа, обхваща всички социални и обществени сфери. Освен при обучението има промени и при записването. То става и по успеха от матури и има платено обучение. Орязани са бюджети на университетите. Така възникват протести. Намаленото производство, ниското заплащане и безработицата намаляват запасите, безпаричието е остра промяна за класи и отделни групи хора. Едновременно фалират големи, средни и малки предприятия. Изостреното политическо напрежение води до смяна на министри. При не малко случаи липсва съгласуваност в работата им, липсва опит. Не е стабилен курсът на валутите в отделна страна или в цели валутни системи. При нас само половината заплати във ВУЗ са от държавата. Търсят се средства за стипендии. Строителството и ремонтите са спряни, липсва ново оборудване за научни изследвания. Отделни договори се съкращават. Малко проблеми се компенсират от еврофондове. Само ние в Европа имаме държавни университети и платено обучение. На места държавни пари се наливат в частни университети. По някои специалности се повишава вноса и износа на качествени кадри. Много конкурентноспособни абсолвенти си намират работа, въпреки че на пазара има съкращения.

РЕОРГАНИЗАЦИЯ И ПРЕОБРАЗУВАНЕ

Съобразена е реорганизацията и преобразуването с новите изисквания и възможности на човешкия потенциал. Наложително е обсъждане на преобразуващите процеси, на развитието, на банковото дело, на капиталовложенията, отпускането на кредити. У университетските среди трябва да се изграждат системи от умения да овладяват извънредни, нетипични, нестандартни ситуации, да проявяват личностови качества – себевладяване, коригиране, позитивност, изява на разумни просветления.

Промяната налага правилно диагностициране на наличното състояние, научно определяне на признаците, които характеризират конкретната категория. Тук акцентуваме на точни индекси – указатели, които показват изменението на икономическото развитие. Проследява се какви капитали влягаме в обучението, какви средства за строителство, за научни изследвания, в ценни книжа, какви са самите вложени капитали като средство и като човешки ресурси. Точната оценка изисква да е съобразена с принципите прозрачност, публичност, причинност, бъдещи проекти и съответно поведение.

Всичко произтича от изискванията на новия закон за развитие на ВУЗ – овете. Като проектозакон той допуска много празноти, повече е корекция на известни нормативи. А по досегашния закон се извършва акредитация без да се диференцират университетите.

Неотложно е при оценките да се включват и ЧУЖДИ ЕКСПЕРТИ. Задължително е да се оценяват РАЗСЪЖДЕНИЯ, ДЕЙНОСТИ, ПОВЕДЕНИЕ по избрани КРИТЕРИИ.

Необходимо е да се определи мястото на съвета на ректорите на вузовете. НЕ Е ЕДНАКВА СТОЙНОСТТА НА ВУЗ – овете и колежаите. Тази слабост е непростима. Ректорите разполагат с различни имоти. Някои продават и поддържат изследвания. Осигуряват се на студентите повече основни предмети за изучаване в първите курсове. При налични средства в последните курсове се диференцират лекции, упражнения, практики. Повече практики се провеждат по специализираните дисциплини, както това се прави в Англия и Германия.

Конкретните научни изследвания задължително да са по проблеми, по концептуализирани в рамките на определени граници, да са над равнището, до което е стигнала практиката.

Научната хипотеза задължително да съдържа елементи на новост. Формулираните зависимости да преодоляват несъответствия – да са заинтересовани от потока на предстоящата практика да се сливат с промените в потока на надграждане на практиките. С ценностното извисяване на самите изследователи, експериментатори, неограничено се разгръщат, изявяват специалистите. В растежа се съзира действително добро бъдеще.

Проблематизацията при хипотезите дава възможност да разграничаваме различни равнища на новост в приноса на научното изследване.

Умело проведеното сравнение и анализ на постигнатото откриват МОДЕЛИ за практически насочени резултати.

ПРИ ПРОВЕРКАТА НЕ СЕ ОГРАНИЧАВАТ БЪДЕЩИ ВЪЗМОЖНИ РЕШЕНИЯ.

КАТО СЕ ПРОМЕНЯ СМИСЛОВАТА ЛОГИЧЕСКА СТОЙНОСТ ОТ ОБЩЕСТВЕНАТА ПОЛЗА НА ВСЕКИ КОНКРЕТЕН ПРОБЛЕМ, ЗАДЕЙСТВА СТАБИЛНО МЕХАНИЗМЪТ НА ЦЕННОСТНОТО ПРИ МИСЛЕНЕТО., ИЗМЕНЯ СЕ И СЕ ОБОГАТЯВА РАЗУМА, ГОТОВНОСТТА И МОТИВАЦИЯТА ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ, ЗА ИЗПЪЛНИТЕЛНОСТ.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА СТУДЕНТИТЕ И УЧЕНИТЕ ЗА ПРОМЯНА:

Някои университети привличат студентите с изучаването на избраните от тях дисциплини. Те в своите сдружения издигат свои искания, правят предложения пред политиките, търсят изравняване на средствата с европейски субсидии. По-голяма част от младите са обединили в десет пункта предложения за промяна:

- самостоятелен избор на конкретни дисциплини – до 30% на семестър;
- осигуряване на студентски стажове във фирми и компании;
- намаляване на семестриалните такси на студенти отличници;
- създаване на рейтингова система за университетите;
- електронни библиотеки да сменят старите учебници;
- унифициране на учебните планове между университетите;
- задължително издаване на европейско дипломно приложение;
- разделяне на социалната стипендия от тази за успех;
- свободен обмен на студенти между висшите училища;
- премахване на субективизма при оценяването.

До 2013 година Европейският съюз се интересува от функцията и състоянието на обучението и научните изследвания, от предприемчивостта и новостите в тях. Наукоснанието и историята на науката у нас – специално в БАН – става основен двигател за напредък – целта е сближаване /кохезия/ на икономически, социални, териториални условия с човешкия потенциал, да се ВЛАГА ЧОВЕШКИ КАПИТАЛ. Голяма част от знанията и иновациите е наложително да се свързват с регионалното производство. Стратегическите документи да се обвързват с растежа на конкурентноспособността в икономиката.

Сближават се и се проникват трите приоритета на кохезионната политика:

1. Стимулиране на иновациите, предприемачеството, на комуникационните технологии.
2. Повишаване качеството на човешкия капитал – откриват се източници на нови работни места.
3. Новите производства увеличават заетостта и повишават жизненото равнище.

Макар че има застаряване, миграция, изменение на инфраструктурата на определени региони, то продължава да има самоформиране, нови традиции, програми, проекти. Те изискват бази, средства. Шестте региона в страната ни показват количествени и качествени изменения по планирани показатели, оценяват се дейностите чрез продукта. Оценяването на процесите открива модел на поведение. Активното отношение към собствената дейност осигурява благоразвитие, саморегулиране и отговорност.

Свободно - избираемата подготовка предоставя изключителна възможност за проява на активност и инициатива. Успешно се допълват интелектуалните усилия за формиране на социалнозначими модели на мислене, то е ориентирано адекватно спрямо социалните ситуации. Динаминизира се отношението към неимоверно разширените образувания от ценности. Изследователите запазват автономност, работят при емоционален комфорт, с оптимизъм, постигат модернизация.

Постепенната адаптация към новото и неговата значимост формират убеденост в пълнотата на проникновението в бъдещето. Справедливо избраният път изпълва с обаятелност.

Литература:

1. Предложения за промяна, в. "Стандарт", брой м. март, 2010г.
2. "Приложимост на проектно-базираните подходи в гражданското образование" – фонд "Научни изследвания" на Софийския университет
3. Пособие по европейско гражданство. Гражданството, младежта и Европа. С. 2003г.